

Сегрэтацыя душы

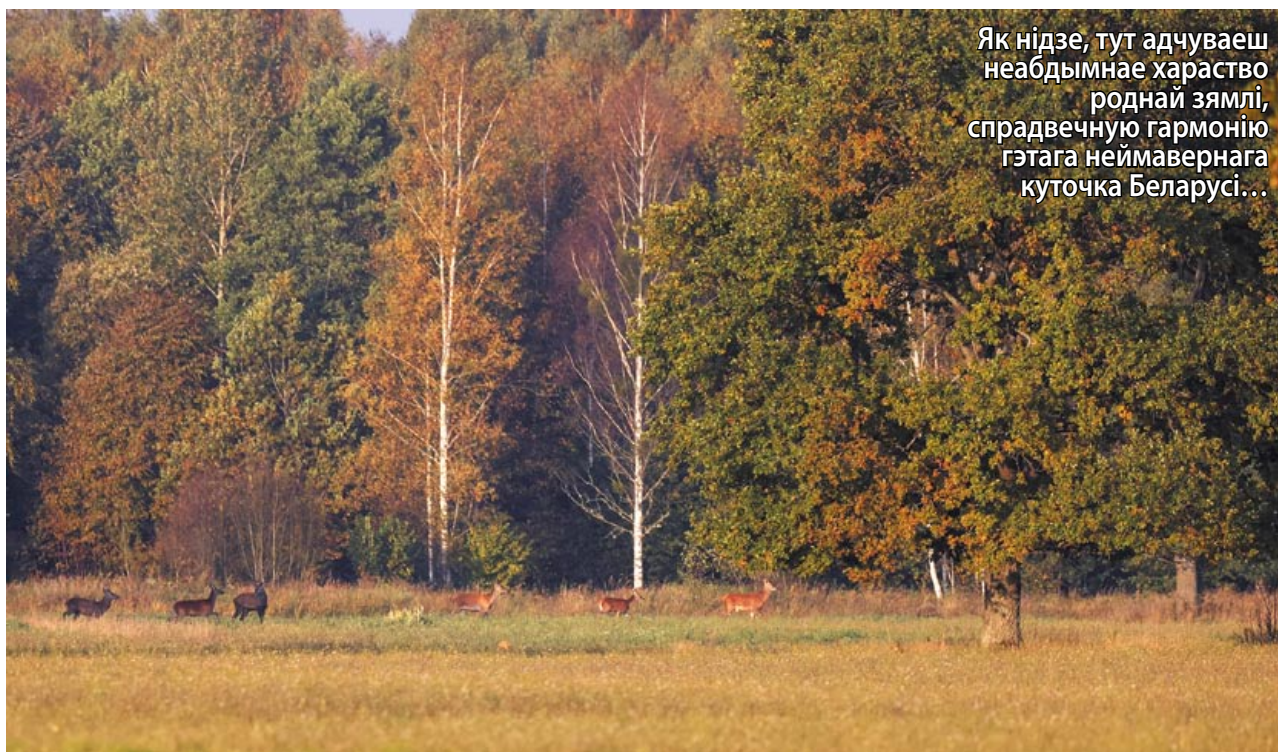
Не варта шукаць прычыны
для разладу там, дзе іх няма

Люблю Налібоцкую пушчу, пушчанскі край. Сюды добра прыехаць у любую часіну. Вясной уражвае прагавітая цяга прыроды да аднаўлення, лета заварожвае ляснымі багаццямі ды маляўнічымі, непаўторнымі пейзажамі. Восень, асабліва залатая, тут, на самым ускрайку Налібоцкай пушчы, адметны час. Як нідзе, адчуваеш неабдымнае хараство роднай зямлі, спрадвечную гармонію гэтага неймавернага куточка Беларусі. Зімою тут хочацца філасофстваваць, згадаць мінулае і марыць пра што заўгодна – думаецца лёгка, светла. Захутанія ў белую коўдру далягляды надзвычай спрыяюць гэтаму стану. А цёпла і амаль бясснежна зімою добра прайсціся па лесе. Узнікае дзіўнае адчуванне, што пушча жыве быццам па-за часам, сваім жыццём, непадуладным разуменню чалавека нават праз стагоддзі.

І ўсё ж галоўнае, што прыцягвае мяне ў гэты мясціны, – тамтэйшыя жыхары. Апошнія гады ў гэты благаславёны край, праўда, панаехала нямала «перасяленцаў» са сталіцы. Як правіла, людзі забяспе-

чаныя, яны актыўна будуюцца і ўладкоўваюць свой быт, не надта цікавячыся мясцовымі традыцыямі. У некаторых пушчанскіх вёсках нават узніклі цэлыя вуліцы з катэджаў. Іх насельнікі жывуць адасоблена, у сваё кола старонніх не пускаюць. А мясцовыя і не напрошваюцца, прытрымліваючыся няпісанага правіла: не лезь туды, куды не просяць. І не асуджаюць, бо кожны вольны жыць так, як яму даспадобы. Але і моманту, каб крыху патруліць «багацеяў», не ўпускаць.

Разважліваць і спакой пушчанцаў, іх аптымізм і злёгка іранічнае стаўленне да жыцця, але не легкадумства, – гэта не выдумкі, а філасофія жыцця, якая прайшла выпрабаванне часам. У кожнай вясковай хаце, калі спытаць, абавязкова дастануць фотаздымкі, раскажуць, як жылі тут «за польскім часам», як бедавалі, хаваючыся ў балотах, у пушчы падчас нямецкай акупацыі – край лясны, фашысты вельмі баяліся (і недарэмна!) партызанаў, бязлітасна палілі вёскі. Многія з іх, як Пруды на Стаўбцоўшчыне, адраділіся, а некаторыя так і згарэлі назаўсёды ў полімі Вялікай Айчыннай... Як пасля вайны жылі ў зямлянках, а потым, трохі адужаўшы, талакою

Як нідзе, тут адчуваеш
неабдымнае хараство
роднай зямлі,
спрадвечную гармонію
гэтага неймавернага
куточка Беларусі...

будаваў хаты для новага жыцця. Многія вяскоўцы не вярнуліся да роднай пушчы з фронту. Няма было і такіх, хто асеў на чужыне, спадзеючыся на лепшую долю.

... У цэнтры Налібакаў стаім ля крамы, чакаем сябра, які забег «на хвілінку» купіць смачнага мясцовага хлеба, і няма яго ўжо чвэрць гадзіны. Падыходзіць кабета.

– Відаць, са сталіцы хлопцы? – прыязна ўсміхаецца.

З выгляду вясковая, але штосьці няўлоўнае ў яе абліччы, позірку, паводзінах нагадвае пра нядаўняе гарадское жыццё. Так і ёсць: Марыя, назвала сябе выпадковая знаёмая, летась у верасні разам з мужам вярнулася ў бацькоўскую хату «будзем лічыць, назаўсёды». Якраз тады, калі ў Мінску «людзі зусім здурнелі, на вуліцы пацягнуліся».

– Збеглі, значыць, у вясковую цішыню і спакой?

– Па-першае, даўно з мужам збіраліся пераязджаць, – загінае пальцы Марыя. – Па-другое, ад сябе не ўцячэш...

Мой непадробна зацікаўлены позірк расцэньвае як неабходнасць патлумачыць.

– Думаецца, тут, у пушчанскай «глушы», людзі не перажываюць, ім усё роўна, што адбываецца ў краіне?! – пытанне гучыць хутчэй рытарычна, і жанчына гэта разумее. – Нікому неабякава, што будзе з намі далей, як жыццё складзецца ў нашых дзяцей і унукаў. Толькі тут глядзяць на гэта прасцей, ці што.

– Гэта як?

– А вельмі проста ўсё насамрэч. Людзі, столькі перажыўшы і пабачыўшы, ладкуючы штодзень свой дабрабыт напружанай працай, думаюць простымі, зямнымі катэгорыямі. Ім патрэбен мір і спакой. І той жах, што адбываецца вакол Беларусі цяпер, гэта па-за межамі іх жыццёвай філасофіі...

– Вы, відаць, настаўніца, Марыя? Разважаеце так грунтоўна...

– Не, цяпер пенсіянерка, а раней на заводзе працавала звычайнай рабочай, – нарэшце заўважаем белазубую, шчырую ўсмешку сваёй суразмоўцы. – Праўда, з вышэйшай адукацыяй. Ды яшчэ шмат чытаю і гляджу. І аналізую, не веру, як некаторыя, усім гэтым варожым каналам...

Нарэшце з крамы выходзіць сябра з трыма «цаглінкамі» ў руках. Трэба ехаць, але вельмі цікава пагутарыць з Марыяй.

– А што больш за ўсё непакоіць і трывожыць, дык жаданне нашых «змагароў» пасварыць нас, унесці разлад там, дзе яго няма і быць не павінна, – разважае яна. –

На вёску яны не вельмі разлічваюць, маўляў, тут людзі адсталыя, цёмныя...

Марыя вітаецца з паштаркай, што кіруе да сельсавета, і працягвае:

– Не-е, тут людзі вельмі разумныя, адукаваныя і ў абсалютнай большасці сваёй сумленныя, адказныя, не крывадушныя. Бо ўсё навідавоку, кожнае слова і ўчынак... Ім гэтыя «барацьбіты» да аднаго месца, бо нічога добрага ад іх не чакаюць. Таму трэба думаць, узважваць, аналізаваць... Самае жудаснае ведаецца што? Тое, што яны імкнуцца пасеяць варожасць і разлад у нашых душах, такім чынам падзяліць нас, настроіць адно супраць аднаго...

– Сегрэтацыя...

– Як вы кажаце? Не чула...

– Сегрэтацыя. Гэта калі прымусова дзеляць людзей на групы. Як у Амерыцы калісьці – на белых і чорных.

– Вось-вось... А сегрэтацыя душы? Гэта наогул страшна, пагібельна для чалавека, для ўсяго народа, для краіны.

II

Імкліваць, нястрымнасьць часу бянтэжыць і палохае. Здаецца, яшчэ толькі панядзелак, а вось ужо і пятніца – яшчэ адзін працоўны тыдзень даўоўз нашага жыцця. Выхадныя, як палахлівы заяц: прамільгнуць так, што агледзецца не паспееш. Лашчыліся пад ласкавымі промнямі ліпеньскага сонца – і дзе тое лета?! Хіба што ў згадках ды акаўнтах сацыяльных сетак. Месяц – і прывітанне, Новы, 2022 год! Як звычайна, ажываюць, з новай сілай прабіваюцца праз сіта паўсядзённасці надзеі на тое, што ён будзе лепшы за адыходзячы, больш спагадлівы і ўдалы для добрых спраў і чалавечых стасункаў. Што ўсё благое застанеца па-за гэтай умоўнай рысай часу, і мы нарэшце скінем з сябе цяжар праблем, што хвалююць, не даюць спакою і мажлівасці дыхаць на поўныя грудзі. Магічныя тры «двойкі» дадаюць містычнага аптымізму, бо лічба «2» сімвалізуе гармонію, ураўнаважанасць і супрацоўніцтва. Тут іх ажно тры. Тройчы болей надзей, спадзяванняў, спраўджаных мар і добрых спраў у надыходзячым новым годзе? Было б няблага. Але ж мы не маленькія дзеці і разумеем, што дзеля «цудаў» трэба пастарацца. І пры любых абставінах, як неаднойчы казаў Прэзідэнт, жыць сваім розумам, уладкоўваць уласнае жыццё так, як лічым патрэбным. Бо мы дома, на сваёй любімай зямлі, якую ніколі не аддавалі чужынцам. І не збіраемся гэта рабіць!

Ігар СЯРГЕЕЎ